

ASOCIACIJŲ VEIKLA: KAIP NEPAŽEISTI KONKURENCIJOS TEISĖS REIKALAVIMŲ

Asociacijų veikla yra itin svarbi verslui siekiant užtikrinti tam tikro sektoriaus bendrovių interesus. Ūkio subjektų atstovai gali reguliariai susitikti, aptarti rinkoje vykstančius procesus, pasikeitimus, aktualias problemas, tobulėti dalindamiesi žiniomis, patirtimi ir specifine informacija, taip pat asociacijos ir jos narių teikiama informacija gali padėti įstatymų leidėjams ir kitoms valstybės institucijoms priimti atitinkamam sektoriui reikšmingus bei sektoriaus specifiką atspindinčius sprendimus.

Visgi, ūkio subjektų narystė asociacijoje nepašalina ir niekaip neapriboja konkurencijos taisyklių taikymo. Asociacija ir jos nariai gali susidurti su rimtomis pasekmėmis, jeigu asociacija priima konkurenciją ribojančius sprendimus arba tampa platforma, kuria bendrovės pasinaudoja siekdamos sudaryti konkurenciją ribojančius susitarimus ir jų laikytis.

Pagrindinė taisyklė – asociacijos nariai niekada neturėtų bendrai priiminėti su individualia įmonių veikla susijusių sprendimų ir aptarinėti ar tarpusavyje keistis komerciškai jautria informacija! **Tokie veiksmai gali būti laikomi Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio pažeidimu, už kurį gresia bauda iki 10 proc. metinių pajamų.** Be to, nustačius, jog asociacija ir/ar jos narių vadovai prisidėjo prie pažeidimo padarymo, jiems gali būti skirta ir individuali sankcija – nuo trejų iki penkerių metų apribota teisė eiti vadovaujančias pareigas ir skirta pinigine bauda.

Sprendimų, kurių neturėtų priimti asociacijos, pavyzdžiai:

- **nustatyti** prekių/paslaugų kainas ir (ar) kitas prekybos sąlygas;
- **pasidalinti rinką** teritoriniu pagrindu ar pagal pirkėjų ar tiekėjų grupes;
- **riboti gamybos ar prekybos apimtį**, inovacijas, technologinę pažangą;
- **boikotuoti** tam tikrus klientus, tiekėjus;
- **keistis** komerciškai jautria informacija.

Narystė asociacijoje įpareigoja jos narius domėtis asociacijos veikla ir priimamais sprendimais. Atsakomybė už asociacijos priimtus sprendimus gali būti taikoma net ir tais atvejais, kai Jūs tiesiogiai nepasisakėte dėl svarstomo klausimo. Net jei nedalyvavote priimant atitinkamus sprendimus ar neįgyvendinote asociacijos sprendimo, bet vienareikšmiškai neišreiškėte savo nepritarimo jam ir aiškiai (viešai ar visų susitarime dalyvavusių konkurentų atžvilgiu) nuo jo neatsiribojote, laikoma, jog esate prie tokio susitarimo prisijungęs. Aiškiai neišreiškus nepritarimo, kiti susitarimo dalyviai pagrįstai galėtų tikėtis, kad visi asociacijos nariai elgsis, kaip sutarta.

SVARBU:

Atsakomybė už aukščiau nurodytų sprendimų priėmimą gali būti taikoma net jei asociacijoje buvo siekiama, bendrovių vertinimu, teisėtų tikslų ar nariai subjektyviai nenorėjo riboti konkurencijos.

Informacijos mainai asociacijoje taip pat gali būti laikomi viena iš susitarimo ar suderintų veiksmų formų, todėl asociacijoje neturėtų būti keičiamasi komerciškai jautria informacija. Informacijos, kuri neturėtų būti aptarinėjama asociacijų veikloje, pavyzdžiai:

- kainodara: pirkimo ar pardavimo kainos, nuolaidos, maržos, sąnaudos;
- pirkimo ar pardavimo sąlygos;
- gamybos pajėgumai, kiekiai, sąnaudos;
- įmonės verslo, investicijų, pardavimo, reklamos, komercijos ar kiti ateities planai;
- konkrečių įmonių pardavimo apimtys;
- rinkos dalys;
- įmonės klientai, tiekėjai, jiems taikomos sąlygos;
- konkrečios įmonės būsimas elgesys rinkoje.

Vien dalyvavimas susirinkime, kuriame yra aptariami aukščiau nurodyti ar panašaus pobūdžio klausimai, gali būti pakankamas Jūsų įmonės atsakomybei kilti, net jeigu aktyviai nedalyvavote diskusijose, susirinkimo metu nebuvo priimti jokie sprendimai ar jei Jūs nepritarėte aptariamams klausimams, tačiau šio nepritarimo aiškiai neišreiškėte arba neatsiribojote nuo priimtų sprendimų.

Kaip išvengti Konkurencijos įstatymo pažeidimo rizikos?

- Stenkitės būti susipažinę su asociacijos dokumentais: įstatais, tvarkomis, sprendimais ir įvertinkite, ar esami dokumentai nekelia įtarimų dėl galimo Konkurencijos įstatymo pažeidimo.
- Stebėkite asociacijos viešai skelbiamą informaciją (asociacijos leidiniuose, interneto svetainėje, naujienlaiškiuose ir pan.) ir įvertinkite, ar nėra pagrindo įtarti galimą Konkurencijos įstatymo reikalavimų pažeidimą.
- Būkite atsargūs keisdami informaciją susirinkimų metu, atkreipkite dėmesį į tai, kuria informacija keistis draudžiama. Pokalbių apie ateities kainas, rinkos pasidalinimą, gamybos, prekybos ar investicijų ribojimą, kitų subjektų diskriminaciją (boikotą) ir pan. turėtų būti griežtai vengiama.
- Rūpinkitės konkurencijos kultūros sklaida asociacijoje. Pažeidimų riziką gali sumažinti asociacijos ir jos narių švietimas, mokymai įmonių vadovams ir darbuotojams apie konkurencijos teisę bei jos svarbą asociacijų veikloje.
- Iškilus grėsmei ar įtarimams, kad tam tikra asociacijos veikla ar sprendimai galėtų turėti neigiamų pasekmių konkurencijai, pasinaudokite išorinėmis teisinėmis konsultacijomis.

Jeigu dalyvaujate asociacijos susirinkime, kurio metu nariams siūloma bendrai susitarti dėl neleistinų dalykų arba yra aptariama komerciškai jautri informacija, Jūs turėtumėte:

- nedelsdami paaiškinti, kad negalite aptarinėti tokių klausimų, ir paprašyti nutraukti diskusijas;
- jeigu diskusijos tęsiasi, išreikšti susirinkimo dalyviams **aiškų nepritarimą** aptariamams klausimams, paprašyti tai užfiksuoti susirinkimo protokole ir nedelsdami palikti susirinkimą;
- informuoti apie situaciją Konkurencijos tarybą.

Kur kreiptis dėl išsamesnės informacijos?

Daugiau informacijos galite rasti Konkurencijos tarybos puslapyje www.kt.gov.lt skiltyje „Konkurenciją ribojantys susitarimai“ arba paskambinę telefonu 8 605 03 517.

Ši atmintinė nėra privalomas norminio pobūdžio teisės aktas.